

EXPOSICIÓ:

DESIDERI LOMBARTE: Ataüllar el món des del Molinar

1. Descripció

A partir de la vida i els textos d'un dels escriptors contemporanis més importants de l'Aragó catalanòfon, l'exposició fa un apropament al paisatge, a la vida i als costums de la societat tradicional de la comarca del Matarranya (Terol).

Pel que fa a la tasca literària de Lombarte, l'exposició vol ressaltar la capacitat polifacètica d'aquest autor: destaca com a poeta, però també són importants les seues obres en teatre, novel·la, treballs de recerca sobre història i antropologia i articles d'opinió, a més dels nombrosos dibuixos amb que il·lustrava els seus treballs.

La figura de Lombarte és explicada dintre del context en què va viure: geogràfic, cultural i sociopolític. A partir de l'exposició d'obres concretes de l'autor i de la seua biografia, es mostra el paisatge i la societat tradicional de Pena-roja i el Matarranya vistos des dels seus ulls. També tenen el seu lloc altres temes dels quals ens ha deixat la seua visió: l'amor, el destí o la situació sociolingüística al Matarranya. A més, un plafó serveix per contextualitzar la figura de Lombarte dintre de la literatura catalana a l'Aragó.

L'exposició també té com a finalitat difondre l'ús escrit de la llengua vernàcula a l'Aragó catalanòfon i motivar a la lectura i a la pràctica de l'escriptura; sobretot de poesia.

Metodològicament, vol ser molt gràfica i participativa. Inclou vàries propostes interactives amb el públic visitant i activitats didàctiques pels escolars.

2. Producció:

Associació Cultural del Matarranya; membre de la Iniciativa Cultural de la Franja

Guió: Pepa Nogués

3. Destinataris

Intenta ser entenedora per a tot tipus de públic: des d'escolars, la població de la comarca del Matarranya, el públic en general i els professionals i aficionats a la literatura. El disseny juga amb diferents nivells de lectura, des de la informació general fins els detalls, per tal de plaure les necessitats dels diferents tipus de públic.

4. Continguts

Bloc I: Biogràfic. Presentem el personatge i l'ubiquem en el context històric.

Bloc II: L'obra.

- Anàlisi literària i exposició de l'obra
- Plafons monogràfics d'obres de D. Lombarte. Representem gràficament una selecció d'obres de l'autor de les diferents disciplines que va treballar. Utilitzem textos, dibuixos, fotografies i, en algun cas, també objectes i audicions.

Bloc III: context lingüístico-cultural

- La tasca de D. Lombarte dintre del **moviment cultural que s'inicia al Matarranya** als anys 1980. A més, textos de l'autor que reflecteixen el seu parer sobre la situació sociolingüística.
- **La literatura catalana a l'Aragó**, en els darrers vint-i-cinc anys.

Bloc IV: Acomiadament

- **Plafó participatiu** en el que es convida el visitant a deixar un vers escrit.
- **El llibre del visitant.**

Hi ha cites del que escriptors i representants del món cultural i polític han escrit sobre Desideri Lombarte. S'afegeixen també pàgines en blanc per recollir les impressions dels visitants.

5. Activitats lligades a l'exposició

- Tallers didàctics pels infants a realitzar pels mestres del centre (també es poden realitzar durant la visita didàctica):
 - “La xica tornada serp”. Continguts de literatura, llengua i plàstica. Totes les edats. Els alumnes fan una auca sobre la història que s'enganxarà en un plafó de l'exposició.
 - “Posa-hi color: fes poesia!”. Continguts de llengua i literatura. Els alumnes escriuen una breu poesia sobre els colors del seu paisatge.
- Activitats amb monitoratge:
 - Visita guiada a l'exposició
 - Activitats didàctiques
 - Recital d'obres de l'autor

6. Muntatge de l'exposició

-Ocupa un espai lineal de **16 metres com a mínim (15 plafons de 2m. x 0,85m. d'amplada)**. **Es recomana una sala d'entre 50 i 70 m2.**

No requereix cap suport, té autonomia per a subjectar-se.

-Materials que hauria d'aportar l'entitat sol.licitant :

- un reproductor de CD. Si no es disposa de CD, l'encarregat de l'exposició el portarà.
- 2 taules menudes on els visitants puguin recolzar-se per escriure. (No imprescindible).
- 1 taula o similar per exposar llibres de l'autor. (Actualment es disposa de tres llibres de l'autor; la resta de l'obra està exhaurida, per tant aquesta taula no és necessària.

7. Pressupost

- Transport i muntatge de l'exposició: 240 euros
- Transport, muntatge de l'exposició i monitoratge: 290 euros

Inclou un monitor un dia.

NOTA: Els pobles de **fora de la comarca del Matarranya** hauran d'abonar un **suplement** segons el quilometratge.

INFORMACIÓ i RESERVES: Associació Cultural del Matarranya, C/ Major, 4, CP 44610 Calaceit, Tel. 978 851521-628697751

C/E: acmatarranya@gmail.com

8. La figura de Desideri Lombarte

Desideri Lombarte va nàixer en un mas del massís dels Ports, al terme municipal de Pena-roja de Tastavins (comarca del Matarranya, Terol), l'any 1937, en ple conflicte bèl·lic. De jove va emigrar a la ciutat, com molta gent de la comarca, a Barcelona, on va treballar com a delineant. A finals dels anys 1970, es veu obligat a deixar la feina per problemes de salut i a partir d'aquí enceta una intensa etapa de producció intel·lectual fins la seua mort l'any 1989.

És un dels escriptors contemporanis més importants de la literatura catalana a l'Aragó. La seua obra és principalment poètica, però també va escriure teatre i novel·la, va fer treballs de recerca sobre història i antropologia i articles d'opinió, a més de nombrosos dibuixos per il·lustrar els seus treballs.

Als 42 anys, una greu malaltia l'obliga a deixar la feina. Aquesta dolorosa situació li dóna, per altra banda, l'oportunitat de desenvolupar la seua gran passió: escriure i investigar. Així, la seua trajectòria com a escriptor es concentra en els deu darrers anys de la seua vida. Una "dècada prodigiosa", curta però intensa, durant la qual produeix una extensa i variada obra. Amb un llenguatge popular i aparentment senzill, es dedica sobretot al tema de la seua terra natal, Pena-roja: les tradicions, el paisatge, la gent, la vila, les llegendes, la història, els sentiments, ... Un món rural que desapareix i que ell recupera a través del ritme de la paraula, amb una mirada nostàlgica i romàntica, però també reflexiva i de vegades crítica i irònica. En els darrers anys, el seu estat de salut el porta a escriure temes més intismistes, d'introspecció, sobre fets universals com l'amor, la vida i la mort.